

Kącik Logopedyczny

Kilka słów o rozwoju mowy dzieci.

Trzylatek;

- Rozumie to, co niego mówimy, i spełnia proste polecenia; idziemy do łazienki, sprzątam zabawki.
- Pytany podaje swoje imię.
- Próbuje wykonać codzienne czynności wg podanych instrukcji.
- Zadaje pytania nie zawsze jasno sprecyzowane.
- Powinien wymawiać prawidłowo; wszystkie głoski samogłoski (nosowe „ą” mogą być wymawiane jako om, on), spółgłoski p, b, m, f, w, t, d, n, l, ś, ź, ć, dź, ń, k, ch, j, ł. Głoski sz, ż, cz, dz, mogą być wymawiane jako ś, ź, ć, dź a głoska r jak l.

Jeśli 3-latek nie wymawia wymienionych głosek zgodnie z normą, mówi tot (kot), jowej (rower) lub mówi z językiem między zębami, to warto skonsultować się z logopedą.

Czterolatek;

- Rozumie i wykonuje nasze polecenia.
- Rozpoznaje i rozróżnia kolory.
- Pytany odpowiada, co robi. Odpowiada na pytanie; dlaczego?
- Potrafi mówić o przeszłości, teraźniejszości i przyszłości- czasem myli określenia czasu- jutro byłem u babci.
- Jest zaciekawiony poprawnością językową, choć zdarzają się w jego mowie niepoprawne konstrukcje gramatyczne.
- Zadaje dużo pytań.
- Stosuje neologizmy dziecięce, gdy nie zna właściwej nazwy np. ucho log (lekarz od uszu).
- Powinien wymawiać; s, z, c, dz, (twardo, z zamkniętymi ustami); głoski sz, ż, cz, dź, mogą być wymawiane jako s, z, c, dz, a głoska r jako l.
- Nie zmuszamy dziecka do wymowy głoski r, gdyż aparat mowy nie jest jeszcze na to przygotowany i może dojść do nie prawidłowego dźwięku (r-tylnojęzykowe).

Jeśli dziecko mówi z językiem między zębami, nie wymawia głosek przewidzianych dla jego wieku lub wymawia je w sposób zniekształcony (np. dziwne brzmienie głoski r), warto zwrócić się do logopedy.

Pięciolatek;

- Stosuje wypowiedzi wielozdaniowe, opowiada zdarzenia, opisuje przedmioty i ich zastosowanie, używa różnych przyimków.
- Uwzględnia kolejność zdarzeń i opowiada proste historyjki obrazkowe.
- Potrafi wyjaśnić znaczenia słów.
- Dokonuje autokorekty mowy, powoli zanikają nieprawidłowości gramatyczne.
- Może jeszcze wymawiać r jako l, natomiast sz, ż, cz, dż, często pojawia się prawidłowe lub hiperpoprawne np szałata- sałata, rarka- lalka. Jeśli dziecko nie wymawia poprawnie głosek przewidzianych dla jego wieku lub je zniekształca, ma mały zasób słów, z trudem buduje zdania i robi błędy gramatyczne oraz fleksyjne, to warto zwrócić się do logopedy.

Na co zwracamy szczególną uwagę;

- Na każdym etapie rozwoju dziecka uwagę powinien zwrócić sposób wymowy głosek dźwięcznych, np.; samek- zamek, fota- woda. Jest to zaburzenie dźwięczności i wymaga terapii.
- U dzieci 3-letnich może pojawić się rozwojowa niepełność mowy, np. maaamaaa wróóóciła. Może ona trwać ok. 12 miesięcy
-
- Sprawdźmy, czy dziecko dobrze słyszy- jak reaguje na pytania, czy nie mówi zbyt głośno.
- Obserwujemy sposób oddychania dziecka- synchronizacja mowy z oddychaniem jest ważna – mówi na wydechu; małe dzieci mogą mieć skróconą fazę wydechową i zaczynają mówić na wdechu- dlatego tak ważne w profilaktyce rozwoju mowy są ćwiczenia oddechowe.
- Przyjrzyjmy się, czy dziecko się ślini zbyt mocno- mogło utrwalić się połykanie trzewne , język leży wtedy na dole i sprawia jakby go było za dużo.

Oddychanie jest niezbędną czynnością fizjologiczną. Prawidłowe oddychanie jest warunkiem poprawnej wymowy.

Wszystkie ćwiczenia narządów mowy zawsze rozpoczynamy od ćwiczeń oddechowych, pamiętając; Powietrze nabieramy nosem, a wypuszczamy ustami.

- Dmuchanie na chorągiewki
- Dmuchanie na wiatraczki
- Dmuchanie na płomień świecy
- Dmuchanie na papierowe łódki pływające w misce z wodą
- Zdmuchiwanie kulki waty kosmetycznej z ręki
- Wydmuchiwanie baniek mydlanych
- Dmuchanie na papierowe ozdoby zawieszane ponad głową ćwiczącego na nitkach o różnej długości
- Dmuchanie na papierowe kulki po wytyczonej trasie
- Przedmuchiwanie piłeczki pingpongowej do osoby siedzącej naprzeciwko
- Dmuchanie przez rurkę do wody
- Wydmuchiwanie baniek mydlanych.
- Nadmuchiwanie balonów

W grupie 3-latków nawet i u 4-latków ważne są ćwiczenia połykania dojrzałego. Połykanie trzewne (z małym udziałem pracy języka, powodem długie ssanie pokarmu z butelki, jedzenie papkowatych pokarmów),powinno ono zaniknąć do trzeciego roku życia, ale ze względu na nieprawidłowe karminie i nawyki okres ten wydłuża się, co sprawia opóźnienie rozwoju mięśni.

Ćwiczenia prawidłowego połykania;

Nauka unoszenia języka za górne zęby (kilkanaście razy dziennie, przed lustrem).

Dotykamy palcem lub zimną łyżeczką podniebienia tuż za górnymi zębami, nazywając je "zaczarowanym miejscem", "parkingiem" itp.. w którym język (krasnoludek, samochód) powinien przebywać, gdy mamy zamkniętą buzię.

Przytrzymywanie czubkiem języka przy podniebieniu rodzynek, pastylek pudrowych, itp.

Zlizywanie nutelli, mleka w proszku itp. z podniebienia przy szeroko otwartych ustach.

Konik jedzie na przejażdżkę - naśladowuj konika stukając czubkiem języka o podniebienie, wydając przy tym charakterystyczny odgłos klaskania.

Winda - otwórz szeroko buzię, poruszaj językiem tak, jakby był windą - raz do góry, raz do dołu.(ćwiczenia szczególnie ważne dla dzieci

mających problemy z wymową głósłki „l,,i ,,r,,)

Karuzela - dzieci bardzo lubią kręcić się w koło, twój język także. Włóż język między wargi a dziąsła i zakręć nim raz w prawą, raz w lewą stronę.

Chomik - wypycha policzki jedzeniem, a ty pokaż jak można wypchnąć policzki językiem, raz z prawej raz z lewej strony.

Przykłady zabaw logopedycznych;

„Malujemy drzewa”

Powiedz dziecku, że wybieracie się na spacer do parku, żeby pomalować rosnące tam drzewa. Aby zabawa była ciekawsza, zamiast pędzla wykorzystujecie języki.

Malujemy pień drzewa- uniesienie języka do góry, wysuwanie na brodę.

Malujemy gałązki- kierowanie języka raz do prawego kącika ust, raz do lewego.

Malujemy liście wysoko rosnące- oblizywanie górnej wargi.

Suszemy drzewa- nabieranie powietrza nosem i wydmuchiwanie ustami. Podczas wykonywania ćwiczeń szeroko otwieramy buzię.

Na zakończenie proponuję przyjemne zabawy z dźwiękiem

Zgadnij, co to za dźwięk

: https://www.youtube.com/watch?v=QazLc_9fNIQ

Oraz ćwiczenia buzi i języka

https://www.youtube.com/watch?v=CD_yjrGZHg

https://www.youtube.com/watch?v=FSGZ3CoE3_I

Mam nadzieję, że spodobają się Wam tak jak mi. Pozdrawiam

Logopeda mgr Lucyna Fijak